

Svar på spørgsmål stillet af Gruppe A på møde i Børne- og Uddannelsesudvalget den 15. august 2022

Emne: Løsning af kapacitetsproblemer på folkeskolerne.

Spørgsmål: Kan der konkret tages fat i at få undersøgt alternativer til hjemklasser og dermed en ny måde at se lokalekapaciteten på?

Besvarelse:

Det vurderes, at de fysiske rammer harmonerer med elevgrundlaget på langt størstedelen af folkeskolerne. Der er dog enkelte skoler, der er udfordrede på den fysiske kapacitet, særligt Risbjergskolen.

Det er Kommunalbestyrelsen, der fastlægger, hvilke fysiske rammer der skal være på den enkelte skole, herunder den samlede bygningsmasse, idrætssale mv.

Den praktiske anvendelse af de tilgængelige, fysiske rammer er en organisatorisk vurdering, der foretages af den enkelte skoleleder, baseret på pædagogiske og faglige hensyn.

Hjemklasseprincippet vs. vandreklasseprincippet

Langt de fleste folkeskoleklasser i Danmark har deres eget klasseværelse, hvor de møder ind om morgenen, modtager undervisning, spiser frokost og har andre aktiviteter, f.eks. klassens time.

Der er også mulighed for andre former for organisering, hvor eleverne ikke er tilknyttede et bestemt klasselokale. De er i stedet "vandreklasser", der flytter rundt mellem lokalerne, fra lektion til lektion. Ofte vælger de skoler, der har vandreklasser, en model, hvor lokalerne bliver fagligt "kodede", så ét lokale eksempelvis er forbeholdt undervisning i engelsk, mens et andet lokale anvendes til f.eks. matematik og er specifikt indrettet hertil. Dette for at det for både undervisere og elever får en pædagogisk betydning at skulle bevæge sig fra lokale til lokale.

Fordele ved vandreklasseprincippet

Når lokalerne er kodede til konkrete fag, bør lokalerne være indrettede med relevante undervisningsmaterialer til det enkelte fag. Det betyder, at faget bliver tydeligere for eleverne, når de træder ind i lokalet, og det kan have en positiv effekt på deres undervisningsparathed, på samme måde som et fysik/kemilokale, et musiklokale eller en idrætssal.

Ved en optimal udnyttelse af de tilgængelige, kodede lokaler kan denne organisering frigive kapacitet på skolen. Ved hjemklasser står der tomme lokaler ledige, når klassen er til undervisning i faglokaler, f.eks. idræt. Denne ledige kapacitet anvendes i videre omfang ved vandreklasser.

På nogle ungdomsuddannelser gør man brug af denne organisering. Derfor vil elever, der har gået i vandreklasser i folkeskolen, sandsynligvis være mere forberedte på de hyppige lokaleskift, hvis de begynder på en ungdomsuddannelse, hvor man har valgt denne form for organisering.

HVIDOVRE KOMMUNE

Center for Skole og Uddannelse
Fagligt Center

Pædagogisk konsulent:
Anja Johansen

Sagsnr.: 22/25974
Doknr.: 177987/22

Dato: 29-09-2022/oxy

Endelig er der den fordel, at lokalerne ofte er renere og mere hygiejniske, da de kun anvendes til fagundervisning. Eleverne holder derfor ikke (spise-) pause i lokalerne, og de rydder op og tager deres ting med sig, når de forlader lokalerne efter undervisning.

Ulemper ved vandreklasseprincippet

Vandreklasseprincippet fordrer en stor grad af struktur, da skoledagen ellers kan virke rodet og være svær at gennemskue for eleverne. Som udgangspunkt anbefales denne organisering derfor primært til elever i udskolingen, da de nemmere kan overskue og navigere efter et lokaleskema.

Der skal også være en ekstra opmærksomhed på inklusionsindsatsen og de sårbare elever med et særligt behov for struktur, genkendelighed og forudsigelighed, da de kan være udfordrede af de mange rammeskift i løbet af skoledagen. Det kan eksempelvis være elever med diagnoser, elever fra modtageklasser og elever med skolevægring.

De fleste elever spiser i dag frokost i deres klasselokale. Nedlægger man klasselokalerne, skal der findes en anden løsning, så alle eleverne har et samlingssted, hvor de kan være i pauserne og spise frokost. Lokalerne vil ikke kunne anvendes som samlingssted, bl.a. fordi lokalerne ofte vil være aflåste pga. de mange fysiske undervisningsmaterialer.

Der er også et tidsmæssigt opmærksomhedspunkt, da det med denne organisering er både lærere og hele klasser, der skal skifte lokale på samme tid.

Der må også forventes at være udgifter i forbindelse med overgang til denne form for organisering, da lokalerne skal indrettes til de fagspecifikke formål. Derudover bør det undervisende personale få kompetenceudvikling, da det kræver nye tilgange til undervisningen og arbejdet med de sociale fællesskaber i udskolingen.

Der skal også investeres i opbevaringsmuligheder, da eleverne jo ikke har et klasselokale, hvor de kan efterlade deres ejendele. Det skal gerne være skabe, hvor der er mulighed for opladning af elektroniske devices.

Hvad angår skemalægning og tilrettelæggelse af undervisningen, så medfører vandreklasseprincippet øgede skemabindinger, da alle lærere skal kobles på konkrete lokaler. Det vil sige, at både læreren og lokalet skal være ledige på samme tid.

Derudover bør alle fag kobles i moduler, så der ikke går for meget undervisningstid fra til at flytte sig fra lokale til lokale. I dag er det kun de nuværende faglokaler, der er lokalebindinger på.

Endelig kan der opstå mangel på faglig sparring på tværs af lærergruppen, da lærerne kan blive bundet til ét eller få fag. Det gør det også sværere at arbejde med tværfaglige forløb, da de fagkodede lokaler gør brugen af lokalerne mindre fleksibel.

Samlet betragtning

Implementering af vandreklasseprincippet er en længerevarende proces, da det fordrer grundig forberedelse, både i forhold til de fysiske rammer, skemalægning og lærernes tilrettelæggelse af undervisningen.

Vælger skolens leder at arbejde med vandreklasser, er det med andre ord vigtigt, at det indføres med et pædagogisk formål, der giver mening i praksis. Det kan således ikke anbefales at indføre alene af kapacitetsmæssige årsager.

Administrationen kan derudover tilføje, at skolerne i 2018 blev spurgt, om de kunne tænke sig at deltage i et pilotprojekt vedrørende afprøvning af andre pædagogiske principper end det nuværende hjemklasseprincip. Der var dengang ingen skoler, der meldte sig.